

§ 6**En konsultationsordning i frågor som rör det samiska folket
Svar på remiss från kommunstyrelsen 2019/1131**

Dnr 1.7.1- 369/2019

Socialnämndens beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remiss från kommunstyrelsen avseende utkast till lagrådsremiss – En konsultationsordning i frågor som rör det samiska folket.

Ärendet

Kulturdepartementet har i samverkan med berörda parter arbetat fram ett förslag till lagrådsremiss rörande en konsultationsordning i frågor som rör det samiska folket. Konsultationsordningen ska ge samiska företrädare en förbättrad rätt till delaktighet i beslutsprocesser. Samerna är ett urfolk vilket ställer särskilda krav enligt folkrätten på att samerna har rätt att delta i beslutsprocesser. Befintlig lagstiftning anses inte tillräcklig för att tillgodose de krav på inflytande som finns inom urfolksrätten. Sverige har fått återkommande kritik från internationella granskningsorgan för brister när det gäller att tillgodose samernas möjligheter att påverka beslut som rör dem. Förvaltningen ställer sig därmed bakom förslaget om att införa en ny lag om konsultation i frågor som rör det samiska folket och föreslår att socialnämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 16 juli 2019.

Beslutsordning

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag till beslut.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Alexandra Mattsson Åkerström m.fl. (V)

”Vi välkomnar att en lag för konsultationsordning med det samiska folket tas fram. Att samerna har inflytande i beslutsprocesser är en viktig förutsättning för efterlevnaden av urfolks rättigheter. Som socialförvaltningen påpekar har Sverige upprepade gånger fått kritik från internationella granskningsorgan för brister när det gäller att tillgodose samers möjligheter att påverka beslut som rör dem. Att införa konsultationsskyldighet vore därför ett steg i rätt riktning. Utkastet till lagrådsremiss lämnar dock mycket att önska när det kommer till konsultationsordningens utformning.

I den tidigare remissrundan framkom många viktiga invändningar mot utformningen av lagen. Bland annat instämmer vi i kritiken från Sametinget, Amnesty, Diskrimineringsombudsmannen med flera i frågan om initiativrätt. I det liggande förslaget har inte samer rätt att initiera en konsultation, något som befäster en befintlig maktobalans där svenska myndigheter ges tolkningsföreträde i vad som är en fråga av betydelse för det samiska folket.

En annan brist som lyfts fram är att utredningen inte tagit avstamp i den folkrättsliga principen om fritt informerat förhandssamtycke (Free Prior and Informed Consent, FPIC-principen). Principen bygger på urfolkens självbestämmanderätt och förpliktigar stater att säkerställa urfolken ett reellt och effektivt inflytande i frågor som berör dem. Den är en etablerad och central del av urfolksrätten. Människorätsorganisationer som Amnesty och Civil Rights Defenders menar därför att lagförslaget är otillräckligt och strider mot internationell urfolksrätt.

En tredje invändning från bland annat Naturskyddsföreningen är att undersökningsarbeten enligt minerallagen inte skulle omfattas av konsultationsskyldigheten. Undersökningarna kan vara i upp till 15 år och prospekteringar avse omfattande områden, innebära provborringar och vägdragning som kan leda till störningar i rennäringen. Om dessa sedan leder till etablering av gruvverksamhet kan det medföra betydande konsekvenser för berörda samebyar och andra samiska grupper. Det går med andra ord stick i stäv med syftet med konsultationer, att de ska ske i ett så tidigt skede som möjligt.

Som huvudstad och numera samiskt förvaltningsområde anser vi att Stockholm ska stå upp för samers rättigheter och vara pådrivande gentemot regeringen i frågor om urfolksrätt. Staden bör därför vara uppmärksam på ovanstående och andra brister som lyfts i lagförslaget som försvårar efterlevnaden av de mänskliga rättigheterna och internationell urfolksrätt.”

Ersättaryttrande

Ersättaren Anna Rantala Bonnier (Fi) instämde i det särskilda uttalandet från (V)